Åarjel njaarke sijte

v/ Samuel Petter Anti

Prost Tvetes vei 1

7877 Høylandet

Norges vassdrags- og energidirektorat 25/10-24

Emne: Høringsuttalelse til forslag om utredningsprogram for ny 132 kV Namsos - Rørvik og Daltrøa transformatorstasjon

Vi viser til høringen om utredningsprogrammet for den planlagte 132 kV linjen og transformatorstasjonen. Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt viser til utsatt frist for høring som følge av at fristen var lagt midt i en arbeidsintensiv periode i reindriften. Vi har følgende uttalelse.

Prosessen

Distriktet ba Tensio og Equinor i brevs form om et informasjonsmøte for å få informasjon om de planlagte tiltakene. Bakgrunnen for dette var at vi ble kontaktet av utreder som stresset med å komme i gang med konsekvensutredning (KU). Utrederen som tiltakshaver har valgt er en som distriktet har svært dårlig erfaring med fra tidligere saker.

Distriktet stiller seg undrende til prosessen så langt der det allerede er engasjert utreder som er i gang med å utrede tiltaket. Distriktet har i møte med Tensio og Equinor vært tydelige på at de har valgt en utreder som distriktet ikke har tillit til. Dette på grunn av tidligere erfaring med utreder. Distriktet synes det er beklagelig at tiltakshaver har valgt en utreder uten å ha dialog med oss. Distriktet krevde å få oppnevnt en annen utreder som begge parter har tillit til. Dette var tiltakshaver avvisende til. For å finne en løsning har distriktet krevd ekstern vurdering av konsekvensutredningen, hvordan dette skal utføres er beskrevet i eget notat fra distriktet til tiltakshaver. Ekstern vurdering av KU er brukt i flere saker, og er senest i Holth og Winges rapport[1] foreslått som et konkret tiltak. Ekstern vurdering av KU er et krav fra distriktet, imidlertid har ikke distriktet fått bekreftet

[1] Ansvar for og uavhengig kontroll av konsekvensutredninger Utredning av rettslige og samfunnsøkonomiske spørsmål: uavhengig-kontroll-av-konsekvensutredninger-holth-winge-og-menon.pdf

at tiltakshavere aksepterer dette. Distriktet har derfor vært avventende med å delta i KU-prosessen inntil det garanteres for at KU skal gjennomgå ekstern vurdering.

Tiltakshaver har så langt ikke kunnet svare for hva som er utreders mandat. Utreder opplyser at dens oppdrag er å utrede det som ligger i meldingen. Distriktet har påpekt at det er andre alternativer som må utredes, dette mener utreder ligger utenfor dennes oppdrag. Det er svært forvirrende for distriktet når utreder midt i den travleste tida for oss stresser for å gjennomføre møte og befaring, - dette mens utredningsprogrammet er på høring. Hvilken tillit skal vi ha til at dette blir en ryddig prosess? Hvordan skal vår effektive deltakelse i prosessen sikres? Er det en reell medvirkningsprosess når utredninger gjennomføres før vi har fått anledning til å medvirke i konsultasjoner og gjennom høring. – Eller er dette bare en skinnprosess?

Utreder har gjennomført befaring, dette uten at vi hadde mulighet til å delta siden vi hadde rein i gjerdet. Utreder har gitt uttrykk for at han skal ha et utkast til konsekvensutredning klar i starten av november. Utredningen vil dermed være ferdig før utredningsprogrammet er fastsatt. Slik vi har oppfattet det gjennomføres det høring for at konsesjonsmyndigheten skal få innspill på hvilke temaer som skal utredes og hvordan. Har det noen hensikt å bruke tid på å utarbeide høringsuttalelse og delta på konsultasjonsmøter dersom konsekvensutredningen i realiteten er ferdig? Hvordan skal vår effektive deltakelse og medvirkning sikres i denne prosessen?

I møte med tiltakshaver kommer det fram at de har jobbet med planene i mange år, dette uten at reindriften har vært involvert. Det er derfor vanskelig å forstå at tiltakshaver nå har det så travelt ordinære prosessregler ikke skal gjelde.

Meldingen

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt er sterkt presset som følge av de mange inngrepene i beiteområdene våre, forstyrrelser, rovdyr, klimaendringer mv. Meldingen viser til at kraftlinjen skal bygges for å sikre ny produksjon og nytt forbruk. Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt er allerede sterkt berørt av kraftproduksjon, det jobbes med planer for å utvide Ytre Vikna. I kjølvannet av denne meldingen har det dukket opp konkrete planer for vindkraft på Veglofjellet. Aneo har per telefon (26. 09. 24) gitt uttrykk for at det har sammenheng med etablering av ny kraftlinje og økt kraftbehov i regionen som følge av elektrifiseringen. Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt etterlyser konsekvensutredning av de samlede konsekvensene av Equinors planer for elektrifisering av Haltenbanken. Elektrifiseringen vil kunne medføre en rekke inngrep i samisk reinbeiteland. Dommen i Fosensaken stadfestet vår rett til kulturutøvelse og viste at det ikke kan foretas inngrep som truer vår rett til kulturutøvelse i hht Sp. Artikkel 27. Distriktet frykter at bygging av ny linje vil sette oss i en utsatt situasjon der selskaper vil forsøke å etablere vindkraftanlegg langs den nye linjetraseen. En slik strategi for utbygging kan ikke aksepteres. Vi har dårlig erfaring med kraftlinjer fra tidligere, kraftlinjen gjør vinterbeiter for vår rein utilgjengelig i

ettertid. Vi kan ikke forvalte våre beiteområder på en slik måte at det blir ubrukbart til reindrift. På dette grunnlag går vi imot en oppgradering/ny linje som er her fremmet.

Linjen som foreslåes går tvers gjennom distriktet vårt. Linjen berører beiter og flyttesystemer til Tovengruppen og Meidalgruppen. Det går ei gammel linje der fra før (1965). Denne ble etablert på ei tid der reindriftsinteresser ikke ble hensyntatt i valg av linjetraseer. Man kan derfor ikke legge til grunn at eksisterende linjetraseer er forenlig med reindrift. Videre er det snakk om en betydelig større kraftlinje. Vi har negative erfaringer med kraftlinjer. I tillegg har det kommet til mange inngrep og forstyrrelser siden den tid. Distriktet har ikke vært involvert i arbeidet med å vurdere alternativer, § 19 andre ledd i forskrift om konsekvensutredninger sier «konsekvensutredningen skal gjøre rede for alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal fremgå.

På møtet med Tensio og Equinor den 03.09.24 kom det frem at tiltakshaver ikke hadde kjennskap om saksgangen hva konsekvensanalysen angår, samt at det er dissens om konsekvensutreders kunnskap og habilitet for saken.

Meldingens beskrivelse om reindriftas årstidsbeiter er mangelfull. Det synes som om den er basert på reindriftskaret. Det er ikke tilfredsstillende, vår tradisjonelle- og erfaringsbaserte kunnskap må ligge til grunn for beskrivelsen. Meldingens beskriver at flere flyttleier «berøres». Dette er svært problematisk, flyttleiene har et særlig vern i reindriftslovens § 22, det er flyttleias funksjon som skal ivaretas. Det er selvfølgelig feil at ingen trekkleier blir berørt.

Utredningsprogrammet

Distriktet mener at utredningsprogrammet ikke er dekkende. Det må vurderes flere alternativer. Videre må den samlede konsekvensen av elektrifisering av Haltenbanken vurderes.

Det kreves spesiell reindriftsfaglig kompetanse for å utrede reindrift i vårt område. Valgte utreder innehar ikke denne kompetansen, og distriktet har ikke tillit til utreder.

Denne prosessen har startet ut feil. Vi er ikke hørt i prosessen, og føler oss overkjørt. Etter distriktets syn vil det utløse behov for tilleggsutredninger, det skaper mye prosessusikkerhet og dobbeltarbeid.

Utredningsprogrammet må stille krav til at vår tradisjonelle og erfaringsbaserte kunnskap skal legges til grunn i fastsettelse av influensområde, vurdering av verdi, påvirkning og vurdering av konsekvens. Distriktet har i eget notat til tiltakshaver stilt krav om ekstern vurdering av KU og beskrevet hvordan dette skal gjøres og hvordan tradisjonell- og erfaringsbasert kunnskap skal ivaretas. Notatet legges ved høringsuttalelsen.

Distriktet mener at statens veivesens metodikk slår svært feil ut i forhold til reindrift i områder som vårt distrikt. Utredningen må derfor legge distriktets samlede belastning til grunn i vurdering av verdi og påvirkning og avlede konsekvens av dette. Det må gjøres uavhengig av om ny metodikk foreligger ved oppstart av arbeidet med konsekvensutredningen. Dersom ny metodikk foreligger støtter distriktet at denne tas i bruk.

Med vennlig hilsen,

Samuel Petter Anti

Leder